

"ΑΝΑΒΙΩΣΗ ΤΟΥ ΡΟΛΟΓΙΟΥ ΤΗΣ ΛΑΡΙΣΑΣ - ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΝΕΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΡΟΛΟΓΙΟΥ"

Τεύχος Επεξηγηματικής Έκθεσης

Α. Έκθεση Περιγραφής

Εισαγωγή

Η πόλη είναι ένα δυναμικό σύστημα που μεταλλάσσεται διαρκώς στο πέρασμα των αιώνων αντικατοπτρίζοντας τις ποιότητες του δομημένου περιβάλλοντος που πηγάζουν από την οργάνωση των κοινωνιών διαχρονικά. Ταυτόχρονα, ο μετασχηματισμός της οφείλεται στους διάφορους πολιτισμούς που αναπτύσσονται στην εκάστοτε κοινωνικοοικονομική βάση κάθε εποχής και αφήνουν το αποτύπωμά τους μέσω του δομημένου περιβάλλοντος, ή σε φυσικές και ανθρωπογενείς καταστροφές που συμβαίνουν διαχρονικά.

Στην περιοχή παρέμβασης συναντούμε «...σε κλίμακα μεσαίας πόλης, αυτό που ο Α. Malraux, το 1975 αποκαλούσε αρχαιολογικό πάρκο...που περιλαμβάνει το χώρο της παλαιοχριστιανικής του Φρουρίου, το Αρχαίο Θέατρο (σημ. πλέον αποκαλύφθηκαν παλαιοχριστιανικό λουτρό, βυζαντινός ναός). Ο καθένας από τους παραπάνω ιστορικούς τόπους, προβάλλεται και λειτουργεί ως αναπόσπαστο τμήμα του συνόλου, ενώ παράλληλα αναδεικνύει και ολοκληρώνει το σύνολο της περιοχής Φρουρίου».¹

Ο λόφος του Φρουρίου, που αποτελεί την ευρύτερη περιοχή χωροθέτησης του νέου ρολογιού, συνθέτει ένα παλίμψηστο, μνημείων, κτιρίων και κατασκευών που χρονολογούνται από την ελληνιστική έως τη σύγχρονη εποχή. Ίχνη της αρχαιότητας, των βυζαντινών χρόνων, της τουρκοκρατίας και του παρόντος συνυπάρχουν και διαμορφώνουν ένα σύνολο που αντικατοπτρίζει πολλές πόλεις μέσα σε μία πόλη. Τα θραύσματα αυτά αποτελούν «γραψίματα» που διηγούνται την ιστορία της Λάρισας στους αιώνες.

Η πόλη επιλέγει να κρατήσει εκείνα τα κομμάτια του παρελθόντος που θέλει να θυμάται. Τι συμβαίνει όμως όταν δύο σημαντικές οντότητες δρουν ανταγωνιστικά;

Οι σημαντικές αποφάσεις που λήφθηκαν παλαιότερα για τον χαρακτηρισμό του ΚΧ871, οι απαλλοτριώσεις που ακολούθησαν και οι κατεδαφίσεις των κτισμάτων για την αποκάλυψη του Α' αρχαίου θεάτρου, ενός σημαντικότερου μνημείου με παγκόσμια

¹ Π. Σταθακόπουλος, 4 Οκτωβρίου 2011

"ΑΝΑΒΙΩΣΗ ΤΟΥ ΡΟΛΟΓΙΟΥ ΤΗΣ ΛΑΡΙΣΑΣ - ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΝΕΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΡΟΛΟΓΙΟΥ"

εμβέλεια, είχαν σαν επακόλουθο να στερήσουν από τους κατοίκους της Λάρισας ένα σπουδαίο τοπόσημο, αυτό του 4ου ρολογιού της πόλης που κατασκευάστηκε το 1951-1954. Τα ρολόγια της πόλης έδιναν τη θέση τους το ένα στο άλλο για δυόμισι αιώνες στον αστικό ορίζοντα κάτι που διακόπηκε, άφησε ωστόσο ένα ίχνος μνήμης. Το ρολόι αποτελούσε ένα σημείο αναφοράς, θα λέγαμε πώς λειτουργούσε όπως ένας «αστικός φάρος» που υπενθύμιζε στην πόλη αποσπάσματα της πρόσφατης ιστορίας της.

Λαμβάνοντας υπόψη τη σπουδαιότητα του υπάρχοντος αρχιτεκτονικού παλίμψηστου των μνημείων του λόφου, επιδιώκεται η νέα σύνθεση να μην έρθει σε σύγκρουση με τις υπόλοιπες οντότητες, τις υλικότητες των διαφορετικών εποχών. Στόχος της πρότασης δεν είναι να επιβληθεί αλλά να συνυπάρξει και να αποτελέσει στοιχείο του μελλοντικού παλίμψηστου. Για αυτό το λόγο η θέση που επιλέγεται να τοποθετηθεί το νέο ρολόι δεν επισκιάζει τα υπάρχοντα μνημεία. Ωστόσο πρόκειται για μία νέα γραφή που δεν ακολουθεί τις νόρμες του παρελθόντος και επανεξετάζει την έννοια του χρόνου.

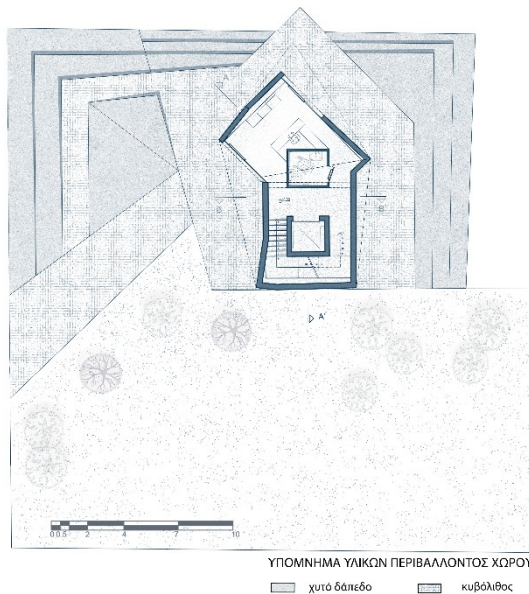
Η αρχιτεκτονική σύνθεση επιδιώκει την «μεταστοιχείωση», την μετατροπή δηλαδή των ιδιοτήτων ενός ρολογιού πόλης από μετρητή χρόνου σε φορέα του χρόνου, σε φορέα γεγονότων. Το νέο ρολόι αποτελεί ένα τοπόσημο του 21^{ου} αιώνα, όπου η ύπαρξη και λειτουργία ενός τέτοιου αρχιτεκτονήματος δεν επιτελεί πλέον τον ρόλο που έπαιζε στο παρελθόν για την πόλη. Επιχειρείται η μεταφορική ερμηνεία του ρολογιού ως σύγχρονος «αστικός φάρος» που έχει ευθύνη να μεταγράψει κομμάτια της ιστορίας της πόλης. Λειτουργεί ουσιαστικά ως ένα νέο παλίμψηστο μέσα στο ευρύτερο παλίμψηστο του λόφου.

Ένταξη πρότασης στο δομημένο περιβάλλον

Το τμήμα που προτείνεται να τοποθετηθεί το νέο ρολόι της πόλης είναι σε συνέχεια της Πλατείας Λαμπρούλη σε νοητό άξονα με την Κεντρική Πλατεία της πόλης.

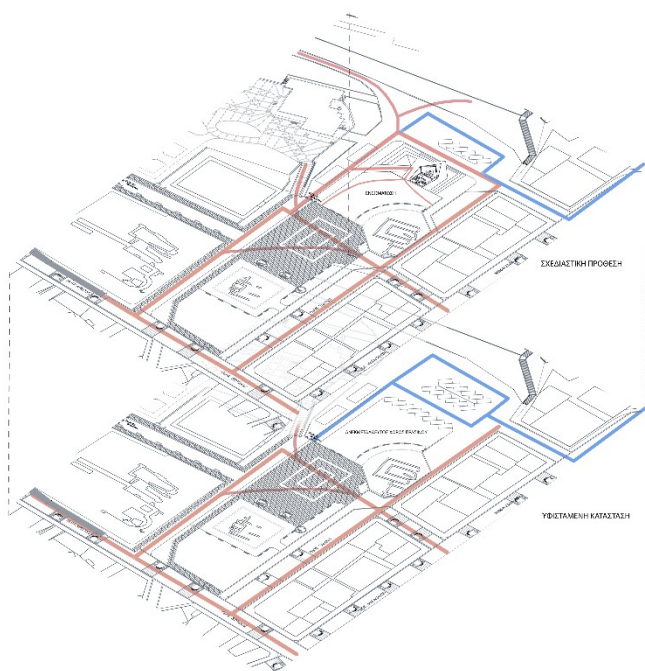
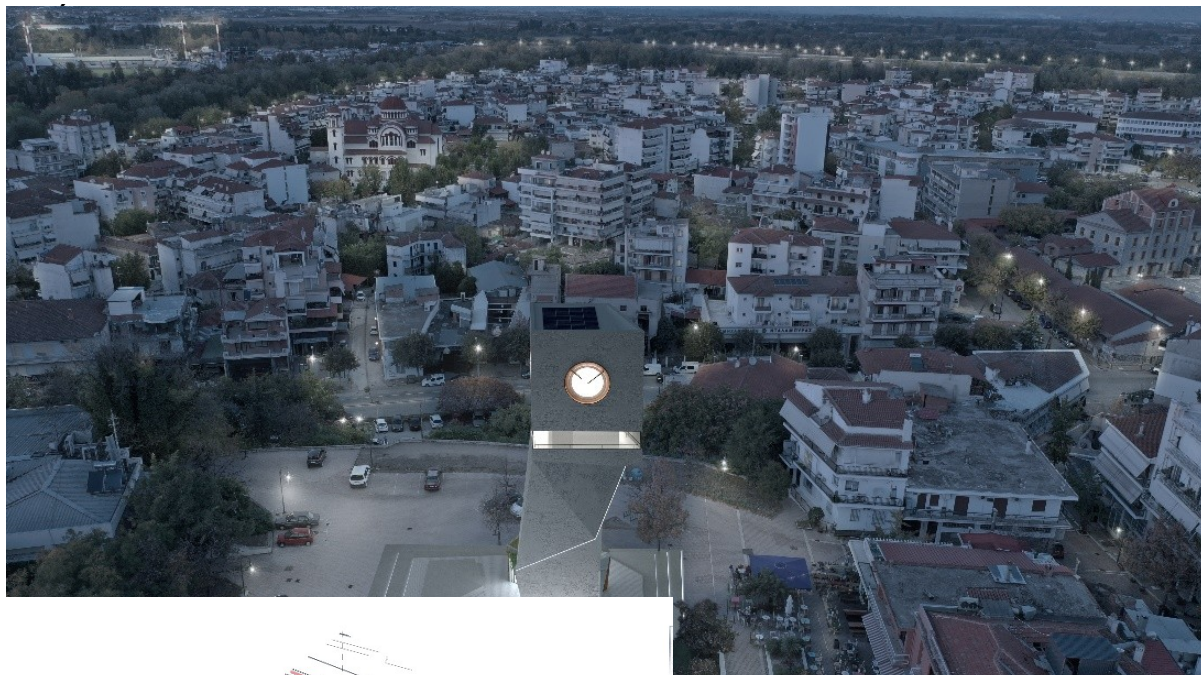
Βασική επιδίωξη αποτελεί να ενοποιηθεί ο περιβάλλοντας χώρος της νέας πρότασης με το μεγάλο υφιστάμενο τμήμα πρασίνου που υπάρχει στη βορινή πλευρά της πλατείας. Το διαμορφωμένο έδαφος γύρω από το κτίριο έρχεται σε ενιαία στάθμη ύψους με αυτόν τον ζωτικό χώρο. Το σημείο επανασχεδιάζεται και μετατρέπεται από ένα μεγάλο, μη προσβάσιμο, παρτέρι σε βατό χώρο πρασίνου για κατοίκους της

"ΑΝΑΒΙΩΣΗ ΤΟΥ ΡΟΛΟΓΙΟΥ ΤΗΣ ΛΑΡΙΣΑΣ - ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΝΕΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΡΟΛΟΓΙΟΥ"

είναι λειτουργικά το συγκεκριμένο τμήμα και η
ινολικά.
του ρολογιού στη βόρεια πλευρά της πλατείας
πεύθυνσης για τον περιπατητή,
από την αμηχανία της χρήσης που έχει
τόν τον τρόπο ενισχύεται η ροή κίνησης πεζών
εριορίζεται στο νότιο άκρο της, όπως

λογιού αποφεύγει την απομόνωσή και την
ίται η ενσωμάτωση του κτιρίου στις ροές
σο από τον άξονα της οδού Ξάνθου, όσο

παρεπεί την ροή των πεζών και των
κίνησης, όπως το ποδήλατο και τα
βασής προς το κτίριο θεωρείται η
προστά από το Μπεζεστένι. Σε
πρόσβαση σε όλους στην στάθμη
ίου. Από την κύρια ράμπα ξεκινούν
ες του περιβάλλοντα χώρου.
ύς από την οδό Ξάνθου με
ειονομικού ενδιαφέροντος που

"ΑΝΑΒΙΩΣΗ ΤΟΥ ΡΟΛΟΓΙΟΥ ΤΗΣ ΛΑΡΙΣΑΣ - ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΝΕΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΡΟΛΟΓΙΟΥ"

βρίσκονται εκεί. Δεν καταργείται ο άξονας πρόσβασης αυτοκινήτων και πεζών που αναπτύσσεται από την οδό Γεωργιάδου προς το βόρειο τμήμα της πλατείας δια μέσω των οδών Φιλελλήνων και Ανωγύμου. Αντίθετα ενισχύεται με την τοποθέτηση και δεύτερης εισόδου στο κτίριο από την πλευρά της Ανωγύμου οδού που έρχεται από την Φιλελλήνων.

Το βόρειο τμήμα της πλατείας Λαμπρούλη, όπου σήμερα αναπτύσσονται μόνο θέσεις στάθμευσης, αποτελεί ένα ατελές σημείο αστικού σχεδιασμού του δημοσίου χώρου, που πρέπει να αναβαθμιστεί. Η πρόταση λαμβάνοντας υπόψη τις σημερινές ανάγκες για αλλαγή του μοντέλου κινητικότητας στην πόλη, ανασυνθέτει τις σχεδιαστικές χειρονομίες στο σημείο αυτό, απαλείφοντας ορισμένες από τις θέσεις στάθμευσης δίχως να τις καταργεί στο σύνολο τους.

Στον λόφο του Φρουρίου, στο πλαίσιο των παρεμβάσεων του ΣΒΑΚ για περιορισμό της κυκλοφορίας του ΙΧ στην πόλη, έχει εφαρμοστεί σύστημα ελέγχου κυκλοφορίας των οχημάτων μέσω του συστήματος αναδυόμενων μπαρών. Επίσης ο χαρακτηρισμένος χώρος στάθμευσης της οδού Γεωργιάδου, έστω και στη σημερινή του μορφή, δύναται να παραλάβει ένα μέρος των ΙΧ αυτοκινήτων των επισκεπτών της περιοχής.

Με βάση τα παραπάνω, απομειώνονται οι υφιστάμενες θέσεις στάθμευσης κατά δεκαπέντε (15) για την ανάπτυξη του κτιρίου και του περιβάλλοντα χώρου του, με σκοπό την αισθητική και λειτουργική αναβάθμιση του συγκεκριμένου τμήματος, με πλήρη ένταξή του στο ανάπτυγμα της πλατείας.

Η πρόταση χωροθέτησης λαμβάνει υπόψη το δεδομένο ότι το ρολόι θα είναι ένα ψηλό οικοδόμημα με παράλληλη λειτουργία παρατηρητηρίου. Επιχειρείται να αναζητηθούν ανεμπόδιστες οπτικές φυγές του κτιρίου μακριά από συστοιχίες ψηλών δέντρων, ή τεχνητών εμποδίων όπως τα σκίαστρα της προγενέστερης βιοκλιματικής ανάπτυξης του λόφου του Φρουρίου. Ταυτόχρονα στόχος αποτελεί να εξασφαλίζεται οπτική άνεση παρατήρησης της πόλης από τη στάθμη του παρατηρητηρίου και να εξασφαλίζονται οπτικές φυγές προς την διαμορφωμένη κοίτη του Πηνειού, αλλά και πιο μακριά στον ορίζοντα προς τον Όλυμπο και τον Κίσσαβο.

Τα υλικά επιλογής για την πρόταση διαμόρφωσης του ακαλύπτου χώρου είναι ψυχρά και συμβάλλουν ταυτόχρονα με το κτίριο στην βιοκλιματική βελτίωση του

"ΑΝΑΒΙΩΣΗ ΤΟΥ ΡΟΛΟΓΙΟΥ ΤΗΣ ΛΑΡΙΣΑΣ - ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΝΕΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΡΟΛΟΓΙΟΥ"

δομημένου περιβάλλοντος της περιοχής. Προτείνεται ανοιχτόχρωμο χυτό δάπεδο σε συνδυασμό με κυβόλιθους.

Συνθετική πρόταση – στοιχείο της πτύχωσης

Η πρόταση συνδυάζει την μονολιθικότητα ενός σύγχρονου πύργου από οπλισμένο σκυρόδεμα με την δυναμική γεωμετρική συνθετότητα μιας μετά-αποδομητικής αρχιτεκτονικής γραφής. Η διάρθρωση των όγκων της βάσης του κτίσματος και του πύργου συνθέτουν έναν πολυπρισματικό κτιριακό σύνολο που εδραιώνεται, χωρίς να γίνεται φλύαρο υλικά και ογκοπλαστικά μέσα στον αστικό ιστό.

Επιχειρείται να δημιουργηθεί ένα μελλοντικό «μνημείο», που θα αποδιώχνει από πάνω του οποιαδήποτε μνημειακότητα, στο παρόν, δημιουργώντας ένα κτίριο καινοτόμου σχεδιασμού. Ο σχεδιασμός λαμβάνει υπόψη τις απαιτήσεις της εποχής του χωρίς να αναλώνεται σε

επιφανειακούς εντυπωσιασμούς, με φουτουριστικά υλικά ως διακοσμητικά στοιχεία ή τεχνολογίες αιχμής στις εγκαταστάσεις του κτιρίου (πχ στην τεχνολογία του ρολογιού, ή σε πολύπλοκα και κοστοβόρα βιοκλιματικά ενεργητικά συστήματα).

Επιδίωξη είναι να ενταχθούν οι απαιτήσεις της νέας εποχής στον σχεδιασμό του κτιρίου, ενσωματώνοντας την καινοτομία σε συστατικό στοιχείο της διάρθρωσης και της ρυθμολογίας του όγκου και της φόρμας του. Το στοιχείο της γεωμετρίας της πτύχωσης που επιλέχθηκε για το κτίριο σηματοδοτείται από την συνεχόμενη αλλαγή της προτυποποίησης που συντελείται στην αρχιτεκτονική και συμβαδίζει με τις αλλαγές των μεθόδων παραγωγής και την μετατόπιση από την μαζική παραγωγή στη μονάδα του χρόνου, στην παραγωγή μοναδικών γεγονότων μέσα από την ψηφιακή παραγωγή.

"ΑΝΑΒΙΩΣΗ ΤΟΥ ΡΟΛΟΓΙΟΥ ΤΗΣ ΛΑΡΙΣΑΣ - ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΝΕΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΡΟΛΟΓΙΟΥ"

Αξιοποιείται ως βάση της σχεδιαστικής αντίληψης ο ορισμός του βιομηχανικού αντικειμένου που δίνει ο Bernard Cache. Στον ορισμό τού περιγράφει ότι το βιομηχανικό δημιούργημα «...είναι ένα γεγονός που λαμβάνει χώρα στο

παραλλασσόμενο συνεχές όπου η βιομηχανική αυτοματοποίηση σειριακών μηχανών αντικαθιστά τις τυποποιημένες μορφές. Αυτή η νέα τάξη αντικειμένων δεν αναφέρεται πλέον σε μια χωρική μήτρα αναπαραγωγής αλλά σε μια χρονική μετατροπή που εμπεριέχει τόσο την αρχή της συνεχούς παράλλαξης της ύλης όσο και τη συνεχή ανάπτυξη της μορφής. Εδώ το αντικείμενο είναι “μανιεριστικό, δεν αναζητά τη στοιχειώδη ουσία του, γίνεται ένα γεγονός”.²

Σχεδιαστική πρόθεση αποτελεί η κίνηση μέσα από την μονολιθικότητα, με την δημιουργία πτυχώσεων και αναδιπλώσεων του όγκου, δημιουργώντας μια μοναδική γεωμετρία στην διάρθρωση του πύργου

του ρολογιού. Η πτύχωση της μονολιθικής κατασκευής χρησιμοποιείται για να προσαρμόσει ομαλά το δύσκολο κτιριολογικό πρόγραμμα που απαιτεί μεγάλη επιφάνεια στη στάθμη του παρατηρητηρίου σε σχέση με την επιφάνεια του ισογείου, ταυτόχρονα με την διαχείριση της ογκοπλασίας ενός ψηλού κτιρίου-πύργου χωρίς ενδιάμεσους ορόφους. Οι εκτεταμένες πτυχώσεις των όψεων αποτελούν σχεδιαστική χειρονομία και απόκριση στην παραπάνω λειτουργική απαίτηση του κτιριολογικού προγράμματος.

Συνθετική πρόταση – κίνηση/χρόνος

«Τα folded buildings όπως αποκαλούνται, είναι ένα βήμα πριν την κίνηση, αναπαριστώντας την παγωμένη κίνηση, για να ανακαλέσουμε τον διάσημο ορισμό της αρχιτεκτονικής από τον Friedrich Schelling. Τα πτυχωτικά κτίρια αυτά δείχνουν τη μάχη του αρχιτέκτονα με τον χρόνο, όχι με την έννοια της δημιουργίας ενός προϊόντος που θα αντέξει όσο γίνεται πιο πολύ, όπως συνέβαινε στο παρελθόν, αλλά

² Η αρχιτεκτονική της πτύχωσης: Οντολογία και γενεολογία μιας νέας πρακτικής, Σοφία Βυζοβίτη

"ΑΝΑΒΙΩΣΗ ΤΟΥ ΡΟΛΟΓΙΟΥ ΤΗΣ ΛΑΡΙΣΑΣ - ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΝΕΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΡΟΛΟΓΙΟΥ"

με την έννοια του σχεδιασμού που προορίζεται να εξυπηρετήσει απαιτήσεις που βρίσκονται σε εξέλιξη».³

Γίνεται αντιληπτό ότι ταυτόχρονα έχει ληφθεί υπόψη ο χρόνος ως καθοριστική έννοια στον σχεδιασμό μέσα από την δημιουργία γεγονότων σε συνάρτηση με τον ανθρώπινο χρόνο. Η φαινομενική ακαμψία της μονολιθικής κατασκευής παραπέμπει στην σταθερότητα του βέλους του χρόνου να κινείται προς μία κατεύθυνση. Οι πτυχώσεις της ογκοπλασίας του κτιρίου παραπέμπουν στην ιδιότητά του χωροχρόνου να καμπυλώνεται, «να πτυχώνεται».

Μιλώντας για την σταθερότητα της κατεύθυνσης του βέλους του χρόνου δεν μπορεί να μην αναφερθεί το γνωστό βιβλίο «το χρονικό του χρόνου». Σύμφωνα με τον Stephen Hawking «η αύξηση της αταξίας (ή εντροπίας) με την πάροδο του χρόνου είναι ένα παράδειγμα αυτού που αποκαλείται βέλος του χρόνου. Το βέλος του χρόνου διακρίνει την κατεύθυνση προς το μέλλον από την κατεύθυνση προς το παρελθόν...». Κάτι που συμβαίνει σταθερά, με συνέπεια μιλώντας είτε για το θερμοδυναμικό, είτε για το ψυχολογικό, είτε για το κοσμολογικό βέλος του χρόνου. Όπως αντίστοιχα σταθερό και βέβαιο είναι το περίβλημα της μονολιθικής κατασκευής από οπλισμένο σκυρόδεμα που αναπτύσσει γλυπτικά τον πύργο του ρολογιού.

Στην προσπάθεια να προσεγγιστεί η έννοια του χρόνου για ένα κτίριο ρολογιού που αποτελεί μέσο καταγραφής της ροής του χρόνου και ταυτόχρονα επιχειρείται να εγγράψει γεγονότα ως τοπόσημο, προκύπτει ως αναφορά ο χωροχρόνος όπως διατυπώνεται στην Γενική Θεωρία της Σχετικότητας από τον Αϊνστάιν. Έννοια που απασχόλησε κατά τη διάρκεια της σύλληψης της ογκοπλαστικής αρχής των πτυχώσεων στο μονολιθικό κέλυφος και του συνολικότερου ρόλου του κτιρίου ως δημιουργό γεγονότων.

Η πρόταση επιχειρεί να ενισχύσει την δυνατότητα δημιουργίας μελλοντικών γεγονότων που επηρεάζονται από σχεδιαστικά γεγονότα και εγγράφονται αναφορικά με αυτά. Ο φυσικός κόσμος τον οποίο ο Μινκόφσκι ονομάζει απλώς κόσμο, είναι φυσικά ένας κόσμος σε τέσσερις διαστάσεις από την πλευρά του χρόνου και του χώρου. Αποτελείται για την ακρίβεια από έναν ορισμένο αριθμό μεμονωμένων γεγονότων, το καθένα από τα οποία προσδιορίζεται από τέσσερις αριθμούς, δηλαδή

³ Η αρχιτεκτονική την εποχή της ψηφιακής της παραγωγικότητας. Ισχύς, διαφοροποίηση και αειφορία της πτύχωσης ως αρχιτεκτονικής αρχής, Κώστας Πρώμος - 03/01/2022

"ΑΝΑΒΙΩΣΗ ΤΟΥ ΡΟΛΟΓΙΟΥ ΤΗΣ ΛΑΡΙΣΑΣ - ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΝΕΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΡΟΛΟΓΙΟΥ"

τρεις συντεταγμένες θέσης x , y , z και μία συντεταγμένη χρόνου ή εποχής t . Σύμφωνα με τη διατύπωση της Θεωρίας της σχετικότητας, είμαστε υποχρεωμένοι να θεωρήσουμε τον κόσμο ως ένα συνεχές σε τέσσερις διαστάσεις, μια και ο χρόνος δεν είναι πλέον ανεξάρτητος. Την παρότρυνση γέννησης αυτών των γεγονότων επιδιώκει η πρόταση.

Συνθετική πρόταση – παλίμψηστο/χρόνος

«Στο δοκίμιο του, “Αρχιτεκτονική καμπυλότητα: το πτυχωτό, το εύκαμπτο και το εύπλαστο ο Greg Lynn χρήζει την πτύχωση ως την τρίτη αρχιτεκτονική απόκριση στα “μορφολογικά και πολιτισμικά πολύπλοκα και ετερογενή” σύγχρονα αστικά περιβάλλοντα, που αποστασιοποιείται του τρέχοντος λόγου περί μορφολογικής ασυνέχειας και αντίθεσης της Αποδόμησης (Deconstructivism) αλλά και της ενότητας και ανακατασκευής που επικαλούνται ο Νέος Κλασικισμός (New Classicism), ο Νέος Μοντερνισμός (New Modernism) και ο Τοπικισμός (Regionalism). Κατά τον Lynn η πτύχωση είναι η “πανούργα τακτική” για την εντατική ενσωμάτωση της διαφοράς σε ένα ετερογενές αλλά συνεχές σύστημα, μέσω της ομαλής διαστρωμάτωσης (smooth layering), μια τεχνική που εικονογραφείται με παραδείγματα από την γεωλογία όπως η στρωματογραφία πετρωμάτων».⁴

Η πρόταση μέσω των πτυχώσεων επιχειρεί να ενσωματώσει τις διαφορές των μνημείων και κτιρίων των διάφορων εποχών του ετερογενούς περιβάλλοντος του λόφου που αποτελούν ένα συνεχές σύστημα και να τις εγγράψει στην νέα εποχή με την μέθοδο του παλίμψηστου, της συνεχούς διαστρωμάτωσης.

Η έννοια του παλίμψηστου αξιοποιείται ως μορφολογικό στοιχείο στις όψεις του κτιρίου με χαρακτηριστικές εγχαράξεις πάνω στο οπλισμένο σκυρόδεμα που δανείζονται μοτίβα των φθαρμένων μαρμάρων του αρχαίου θεάτρου και των όψεων βυζαντινών και οθωμανικών μνημείων του Λόφου. Στο πλαίσιο της αναζήτησης χρονικής υλικότητας επιλέγεται, για τις όψεις των όγκων του ισογείου ορόφου και τα προστεγάσματα, το μεταλλικό υλικό επικάλυψης corten που αλληλοεπιδρά με τον χρόνο και το γύρω περιβάλλον, αλλάζοντας όψη, εγχαράσσοντας την αλληλεπίδραση με τον χώρο και τον χρόνο στη μνήμη του κτιρίου.

Το παλίμψηστο ως στοιχείο μνήμης

⁴ Η αρχιτεκτονική της πτύχωσης: Οντολογία και γενεολογία μιας νέας πρακτικής, Σοφία Βυζοβίτη

"ΑΝΑΒΙΩΣΗ ΤΟΥ ΡΟΛΟΓΙΟΥ ΤΗΣ ΛΑΡΙΣΑΣ - ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΝΕΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΡΟΛΟΓΙΟΥ"

Η μνήμη όμως είναι απαραίτητως κοινωνική συνδέοντας το άτομο με την ομάδα, συνεπώς και η αξία των παρεμβάσεων αυτών έγκειται ακριβώς στο γεγονός ότι αφορούν το κοινωνικό σώμα στο σύνολό του χωρίς διακρίσεις, με απώτερο σκοπό την αναγνώριση από όλους των μηνυμάτων αυτού του ιστορικού παλίμψηστου και την αξιοποίησή τους στη μελλοντική δομή του αστικού ιστού.

Στην προσπάθεια να προσεγγιστεί η έννοια του παλίμψηστου και να ενσωματωθεί στα μορφολογικά στοιχεία του νέου ρολογιού της πόλης, κρίθηκε απαραίτητη η εξέταση των ιστορικών, κοινωνικών όρων που συντέλεσαν καθοριστικά στην διαμόρφωση και δημιουργία του πολιτιστικού - κτιριακού αποθέματος της περιοχής παρέμβασης στον ευρύτερο λόφο του Φρουρίου. Ιστορικά δεδομένα που συμπλήρωσαν τις σχεδιαστικές αποφάσεις. Η αναφορά παρακάτω στα επιμέρους οικοδομήματα γίνεται συναρτήσει της ιστορικής περιόδου κατασκευής τους, διερευνώντας τη σχέση της ταυτότητας τους με τα στοιχεία που δανείζουν στην πρόταση.

Η Λάρισα στα όρια «...που καταλαμβάνει η σημερινή πόλη κατοικείται συνεχώς από την νεολιθική εποχή ως σήμερα, ενώ ο λόφος «Φρούριο», η αρχαία ακρόπολη, κατοικείται από την Πρώιμη εποχή του Χαλκού (αρχές της 3ης χιλιετίας π.Χ.) συνεχώς...».⁵

«Κατά τους κλασσικούς και ελληνιστικούς χρόνους...η Λάρισα έχει πάρει πλέον μορφή πόλης που συνέχιζε να απλώνεται γύρω από το λόφο του Φρουρίου, ενώ ο λόφος είχε γίνει Ακρόπολη, σύμφωνα με τα κλασικά πρότυπα. Επάνω στην Ακρόπολη υπήρχε ο ναός της Πολιάδας Αθηνάς, το Θέατρο, η Αγορά, ο ναός του Κεδρώου Απόλλωνα.»⁶

Το Α' αρχαίο θέατρο της πόλης που κατασκευάστηκε στις αρχές του 3ου αιώνα π.Χ. «...ήταν σε χρήση για έξι αιώνες μέχρι το τέλος του 3ου αιώνα μ.Χ (ή τις αρχές του 4ου αιώνα μ.Χ.) όταν η λειτουργία του απότομα σταμάτησε.».⁷

⁵ <https://www.larissa-dimos.gr/el/i-poli/muthologia-istoria>

⁶ «Μεσαίες πόλεις και περιβαλλοντικός αστικός σχεδιασμός: Παρεμβάσεις στην κεντρική περιοχή της πόλης της Λάρισας για τη βιώσιμη ανάπτυξη της» Τσιγκαροπούλου Π.

⁷ https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CF%81%CF%8E%CF%84%CE%BF_%CE%91%CF%81%CF%87%CE%B1%CE%AF%CE%BF_%CE%98%CE%AD%CE%B1%CF%84%CF%81%CE%BF_%CE%9B%CE%AC%CF%81%CE%B9%CF%83%CE%B1%CF%82

"ΑΝΑΒΙΩΣΗ ΤΟΥ ΡΟΛΟΓΙΟΥ ΤΗΣ ΛΑΡΙΣΑΣ - ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΝΕΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΡΟΛΟΓΙΟΥ"

«Φέρει την τυπική διάρθρωση του ελληνιστικού θεάτρου με τα τρία βασικά στοιχεία: κοίλο - ορχήστρα - σκηνή και με διάμετρο ορχήστρας περίπου 25μ. Με τις εκσκαπτικές εργασίες των τελευταίων ετών αποκτήθηκε καθαρότερη εικόνα του μνημείου. Πρόκειται για ένα τεράστιο, σχεδόν εξ' ολοκλήρου μαρμαροδομημένο μνημείο, με πλουσιότατη διακόσμηση πλαστικής και σπουδαιότατα μορφολογικά στοιχεία αρχαίας αρχιτεκτονικής».⁸

«Κατά την Παλαιοχριστιανική Περίοδο (4^{ος}-7^{ος} αι.μ.Χ.)...η Θεσσαλία εξακολουθεί να αποτελεί διοικητική επαρχία του βυζαντίου.»⁹ Η παλαιοχριστιανική βασιλική, που βρίσκεται στον λόφο του φρουρίου, κτίστηκε περί τον 6ο αιώνα μ.Χ. είναι ναός με αρχιτεκτονικό τύπο τρίκλιτης βασιλικής με νάρθηκα και εξωνάρθηκα. Σύμφωνα με επιγραφές που βρέθηκαν ήταν αφιερωμένη στον Άγιο Αχίλλειο, που υπήρξε μητροπολίτης της Λάρισας για 35 χρόνια, τον 4^ο αιώνα μ.Χ.

«Η διασπορά των κτιριακών λειψάνων υποδηλώνει ότι η έκταση της πόλης στα παλαιοχριστιανικά χρόνια ήταν ίδια με αυτήν της Κλασικής και Ελληνιστικής περιόδου και λίγο μικρότερη από την έκτασή της κατά την Οθωμανική περίοδο. Δύο παλαιοχριστιανικές βασιλικές στην περιοχή του φρουρίου και ίχνη τρίτης, υδατοδεξαμενή, και κοσμικά κτίρια με ψηφιδωτά δάπεδα συνθέτουν την εικόνα μιας ανθηρής πόλης».¹⁰ «Η διείσδυση των Οθωμανών στη Θεσσαλία άρχισε το 1392-93... και το 1423 ολοκληρώθηκε η κατάκτηση της. Γύρω στα 1454-5, η Λάρισα είχε μετατραπεί σε μια καθαρά μουσουλμανική πόλη».¹¹

Το πιο χαρακτηριστικό κτίριο της εποχής είναι «το Μπεζεστένι που ήταν μια σκεπαστή υφασματαγορά στην περίοδο της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Η κατασκευή του διήρκεσε είκοσι δύο χρόνια από το 1484 έως 1506 μ.Χ. Το Μπεζεστένι είναι ένα μεγάλο ορθογώνιο κτίριο διαστάσεων 30 επί 20 μέτρα χτισμένο από μεγάλες πέτρες και πλίνθους.

Η σύνδεση με τα νεότερα χρόνια επιχειρείται μέσα από τις φιγούρες του σημαντικού, βραβευμένου Λαρισαίου φωτογράφου Τάκη Τλούπα, που ζωντανεύουν τις

8 «Η εξέλιξη του λόφου του Φρουρίου στη Λάρισα», Ανθή Μάτσκα 2012

9 <https://www.larissa-dimos.gr/el/i-poli/muthologia-istoria>

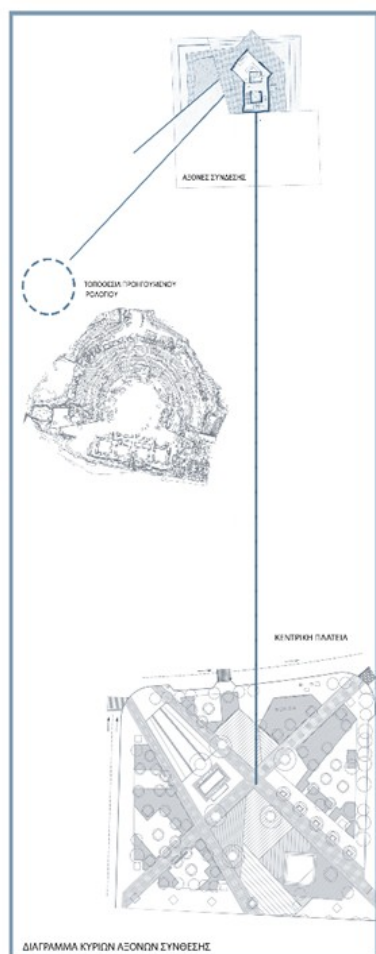
10 Η εξέλιξη του λόφου του Φρουρίου στη Λάρισα, Ανθή Μάτσκα 2012

11 <https://www.larissa-dimos.gr/el/i-poli/muthologia-istoria>

"ΑΝΑΒΙΩΣΗ ΤΟΥ ΡΟΛΟΓΙΟΥ ΤΗΣ ΛΑΡΙΣΑΣ - ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΝΕΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΡΟΛΟΓΙΟΥ"

φωτορεαλιστικές απεικονίσεις της πρότασης και γεφυρώνουν την μνήμη του πρόσφατου παρελθόντος με το μέλλον της πόλης.

Όλα τα παραπάνω αξιόλογα μνημεία και δημιουργήματα των διάφορων εποχών, αποτελούν τα θραύσματα της συλλογικής μνήμης που η σύγχρονη πόλη επιχειρεί να τα ενσωματώσει ομαλά στο αφήγημα της νέας εποχής. Η πρόταση επιχειρεί να ξεδιπλώσει αυτό το παλίμψηστο και να ξεδιπλωθεί μέσα από αυτό, επαναδιατυπώνοντάς το, αντικαθρεπτίζοντάς το.

Περιγραφή του κτιρίου

Η κάτοψη του κτιρίου (ισογείου και πύργου) συνθέτει ένα πολυπρισματικό σύνολο που εγγράφεται στον χώρο με προσανατολισμό του ψηλού στοιχείου του κτιρίου (πύργος) στον άξονα βορά-νότου που συμπίπτει με τον νοητό άξονα της κεντρικής πλατείας της πόλης. Ο πύργος που φέρει το ρολόι αποτελεί εξέχον στοιχείο της σύνθεσης.

Η κύρια πρόσβαση στο κτίριο επιτυγχάνεται από την Ανώνυμη οδό που περνά μπροστά από το Μπεζεστένι και συνεχίζεται με ράμπα που η χάραξή της εκπορεύεται από τον άξονα που συνδέει την θέση του παλιού ρολογιού που κατεδαφίστηκε την δεκαετία του 1990 με την σημερινή προτεινόμενη θέση. Το κτίριο διαθέτει δύο εισόδους στη στάθμη +0,60μ του Ισογείου,

γιατί υπάρχει πρόθεση να είναι πλήρως επισκέψιμο από το κοινό.

Στο ισόγειο ενυπάρχουν ένας χώρος υποδοχής επισκεπτών, WC ΑμΕΑ και

"ΑΝΑΒΙΩΣΗ ΤΟΥ ΡΟΛΟΓΙΟΥ ΤΗΣ ΛΑΡΙΣΑΣ - ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΝΕΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΡΟΛΟΓΙΟΥ"

ο χώρος κλιμακοστασίου - ασανσέρ. Στη διαμόρφωση της όψης του ισογείου δημιουργούνται εναλλαγές μεταξύ διαφανών και συμπαγών επιφανειών που κυριαρχούνται από γεωμετρικές εξάρσεις τριγωνοειδούς μορφής – σφήνες, που χαρακτηρίζουν τόσο τις συμπαγείς επιφάνειες των επενδεδυμένων τοίχων με corten, όσο και τα σταθερά προστεγάσματα που εκτείνονται στην νοτιοδυτική και βορειοανατολική πλευρά, τα οποία επενδύονται με το ίδιο υλικό.

Η οροφή του ισογείου είναι μη βατό φυτεμένο δώμα. Τα σφηνοειδή προστεγάσματα που βρίσκονται στην νότια και βόρεια όψη εκτείνονται έξω από το σώμα του κτιρίου και συνδέονται μεταξύ τους συνθετικά στο δώμα του ισογείου με μεταλλικό πλέγμα. Η επιφάνειά τους αποτελεί επίσης τμήμα φύτευσης σε συνέχεια της φυτεμένης οροφής του ισογείου.

Το πιο εμβληματικό στοιχείο της σύνθεσης είναι ο πύργος του ρολογιού που λειτουργικά εμπεριέχει την κάθετη πρόσβαση (κλιμακοστάσιο-ασανσέρ) του κτιρίου, το παρατηρητήριο στη στάθμη +15,00μ και πάνω από αυτό, το ρολόι. Το ανάπτυσμα του κλιμακοστασίου γίνεται γύρω από το ασανσέρ που αποτελεί κεντρικό στοιχείο της εσωτερικής διάρθρωσης του πύργου. Ο πύργος είναι μονολιθικός και στην δυναμική γεωμετρία του κυριαρχεί το στοιχείο της πτύχωσης, ιδιαίτερα έως το παρατηρητήριο. Το ξεδίπλωμα των πτυχώσεων μοιάζει με έναν χορό που ξετυλίγεται από το έδαφος έως το παρατηρητήριο, όπου με την παρεμβολή μιας περιμετρικής διαφάνειας η κίνηση σταματά, εξομαλύνεται και ξεκινούν οι άκαμπτες όψεις της στάθμης του ρολογιού.

Επάνω στο οπλισμένο σκυρόδεμα του πύργου εγγράφονται μοτίβα - μορφολογικά στοιχεία που ανασυνθέτουν το παλίμψηστο των γύρω μνημείων σε σχέση με τον χρόνο. Το κλιμακοστάσιο αναπτύσσεται σε πέντε επίπεδα έως και την στάθμη του παρατηρητηρίου και φωτίζεται φυσικά από την διάφανη βόρεια όψη που διακόπτεται από συμπαγείς δοκούς. Πέραν της διαφανούς επιφάνειας στη βόρεια όψη αναρτάται ενιαία κατακόρυφη μεταλλική πέργκολα για αναρρίχηση φυτών που ξεκινάει από την οροφή του ισογείου και φτάνει έως το ύψος δάπεδου του παρατηρητηρίου στα +15,00μ.

Στο πλήρως επισκέψιμο από το κοινό παρατηρητήριο, υπάρχει η δυνατότητα παρατήρησης της πόλης κατά 360° αφού τα ανοίγματα αυτού του επιπέδου διατάσσονται ελεύθερα στην όψη χωρίς να διακόπτονται από ενδιάμεσα δομικά

"ΑΝΑΒΙΩΣΗ ΤΟΥ ΡΟΛΟΓΙΟΥ ΤΗΣ ΛΑΡΙΣΑΣ - ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΝΕΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΡΟΛΟΓΙΟΥ"

στοιχεία. Σε όλες τις όψεις τα υαλοστάσια είναι σταθερά, εκτός από την βόρεια όψη όπου για λόγους φυσικού δροσισμού κατά τους καλοκαιρινούς μήνες τοποθετούνται επάλληλα ανοιγόμενα κουφώματα.

Το μηχανικό ηλεκτρικό ρολόι στις τέσσερις όψεις του πύργου είναι στρογγυλό με διάμετρο 2,60μ και δεσπόζει επάνω από το παρατηρητήριο, έχοντας λιτές γραμμές σχεδιασμού. Οι δείκτες του δεν ξεκινούν από το κέντρο του κύκλου, αλλά συγκλίνουν νοητά σε αυτό, ξεκινώντας από την περίμετρο με πρωτότυπο σύστημα στήριξης. Ο ημιδιαπερατός δίσκος του ρολογιού φωτίζεται από μέσα προς τα έξω, καθιστώντας το ρολόι λειτουργικό τις νυχτερινές ώρες, σηματοδοτώντας ένα είδος «αστικού φάρου» στην πόλη.

Επάνω από το παρατηρητήριο υπάρχει δυνατότητα επίσκεψης μόνο για τεχνικούς λόγους, καθώς εκεί βρίσκεται ο μηχανισμός του ρολογιού και διά μέσω αυτού του επιπέδου ολοκληρώνεται η πρόσβαση στο δώμα, όπου υπάρχει διασυνδεδεμένο, υβριδικό φωτοβολταϊκό σύστημα. Το δώμα βυθίζεται τμηματικά για να παραλάβει σε

προστατευμένη και μη εμφανή θέση την εξωτερική μονάδα της αντλίας θερμότητας και τον μετατροπέα (inverter) του φωτοβολταϊκού συστήματος που απαιτείται για λόγους εύρυθμης λειτουργίας να βρίσκονται σε εξωτερικό χώρο.

Βιοκλιματικά στοιχεία κτιρίου

Ενσωματώνονται στην σχεδιαστική πρόταση του κτιρίου παθητικά στοιχεία βιοκλιματικού σχεδιασμού και ενεργητικά συστήματα παραγωγής ενέργειας. Επιλέγονται στο πλαίσιο του συνδυασμού της υλικότητας και της βιοκλιματικής χειρονομίας, πράσινες επιφάνειες να διατρέχουν σχεδόν όλο το «σώμα» του κτιρίου στην βόρεια πλευρά του.

Εντάσσεται φυτεμένο δώμα στην οροφή του ισογείου που συνεχίζει ως στοιχείο πράσινης όψης στην μοναδική διάφανη όψη του πύργου, δίνοντας τη δυνατότητα στην αναρρίχηση φυτών. Τα φυτά αναρριχώνται πάνω σε έναν εξωσκελετό από διάτρητα μεταλλικά στοιχεία, δημιουργώντας έτσι μια πράσινη όψη. Τα οφέλη που

"ΑΝΑΒΙΩΣΗ ΤΟΥ ΡΟΛΟΓΙΟΥ ΤΗΣ ΛΑΡΙΣΑΣ - ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΝΕΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΡΟΛΟΓΙΟΥ"

προσφέρει η πράσινη πρόσοψη, αφορούν στη βελτίωση των εσωτερικών συνθηκών του κτιρίου από την σκοπιά της θερμομονωτικής προστασίας στον βορρά, αλλά και την καλυτέρευση του γύρω δομημένου περιβάλλοντος με τις ιδιότητες της κατακράτησης σκόνης και ατμοσφαιρικής ρύπανσης ιδιαίτερα από τον οδικό άξονα της οδού Γεωργιάδου, λειτουργώντας ως πράσινος τοίχος ανάσχεσης.

Στην πρόταση επιλέγεται ως φυτό αναρρίχησης ο κισσός που μπορεί να αναπτυχθεί επιτυχώς στη βόρεια όψη του κτιρίου. Με βάση τις ιδιότητές του τον συναντάμε σε ηλιόλουστες έως και σκιώδεις επιφάνειες, αλλά ευδοκιμεί ιδιαίτερα σε σκιερά ή ημισκιερά μέρη.

Ο κισσός δεν έχει ιδιαίτερες απαιτήσεις υποβοήθησης για να αναρριχηθεί. Έτσι εξασφαλίζοντάς του μια ενιαία κατακόρυφη πλατφόρμα αναρρίχησης - μεταλλική πέργκολα που ξεκινάει από την στάθμη του φυτεμένου δώματος και αναπτύσσεται έως το παρατηρητήριο, είναι βέβαιο ότι θα ανταποκριθεί, χωρίς ενδιάμεσα επίπεδα φύτευσης στην πρόσοψη. Το ύψος ανάπτυξής του φθάνει έως και 20 μέτρα, οπότε αναμένεται να καλύψει όλη την πέργκολα στη βόρεια όψη.

Ο αειθαλής αυτοαναρριχώμενος κισσός προστατεύει από το ψύχος και την υγρασία τον χειμώνα, καθώς δεν χάνει τα φύλλα του, ενώ λειτουργεί ανασχετικά και προσφέρει προστασία από τον άνεμο, το χαλάζι, την καταιγίδα, την υπεριώδη ακτινοβολία. Το μικροκλίμα βελτιώνεται, ενώ ταυτόχρονα δημιουργεί νέο βιότοπο για πτηνά και μικροοργανισμούς.

Η κατακόρυφη μεταλλική πέργκολα είναι αγκυρωμένη στα τοιχεία οπλισμένου σκυροδέματος και τις δοκούς του φέροντα οργανισμού, σε απόσταση από το ανάπτυγμα της όψης. Έτσι δίνεται η απαραίτητη επιφάνεια αναρρίχησης στο φυτό επιλογής, χωρίς να του δίνεται η δυνατότητα να αναρριχηθεί επάνω στο κυρίως σώμα του κτιρίου για λόγους προστασίας του κελύφους από φθορές που μπορεί να προκαλέσει μακροπρόθεσμα η επέκταση του κισσού.

Στο πλαίσιο του παθητικού βιοκλιματικού σχεδιασμού, επιλέγεται στο σώμα του πύργου του ρολογιού να μην προσανατολιστούν καθόλου ανοίγματα με νότιο, ανατολικό και δυτικό προσανατολισμό έτσι ώστε ταυτόχρονα με το σύστημα εσωτερικής θερμομόνωσης να απαιτείται λιγότερη ψύξη κατά τους θερινούς μήνες, κάτι που είναι καθοριστικό για τις ιδιαίτερες κλιματολογικές συνθήκες της Λάρισας. Στο παρατηρητήριο διατάσσεται περιορισμένη διαφανής επιφάνεια για λόγους

"ΑΝΑΒΙΩΣΗ ΤΟΥ ΡΟΛΟΓΙΟΥ ΤΗΣ ΛΑΡΙΣΑΣ - ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΝΕΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΡΟΛΟΓΙΟΥ"

παρατήρησης με τριπλούς θερμομονωτικούς επάλληλους υαλοπίνακες που ανοίγουν μόνο στην βόρεια πλευρά για φυσικό δροσισμό τους καλοκαιρινούς μήνες.

Προτείνεται το οπλισμένο σκυρόδεμα της κατασκευής να περιέχει τσιμέντο που παράχθηκε από σκωρία και ιπτάμενη τέφρα. «Οι σκωρίες ηλεκτροκλιβάνου....έχουν δυνατότητα να χρησιμοποιηθούν σε συνδυασμό με ιπτάμενη τέφρα στην παραγωγή ειδικών σκυροδεμάτων υψηλού οικολογικού προφίλ και σημαντικών τεχνικών πλεονεκτημάτων».¹²

Τέλος όσων αφορά τις παρεμβάσεις στα ενεργητικά βιοκλιματικά στοιχεία, στο κτίριο γίνεται παραγωγή ενέργειας από διασυνδεδεμένο υβριδικό φωτοβολταϊκό σύστημα τοποθετημένο στο δώμα του κτιρίου, σε οριζόντια θέση. Παράλληλα το σύστημα αντλίας θερμότητας για ψύξη-θέρμανση, εξοικονομεί ενέργεια σε σχέση με άλλες πηγές και λειτουργεί καλά στο κλίμα της περιοχής. Λαμβάνοντας υπόψη όλα τα παραπάνω η ενεργειακή κατάσταση του προτεινόμενου κτιρίου είναι A+.

Στατική περιγραφή

Ο φέρων οργανισμός του κτιρίου του νέου ρολογιού είναι μονολιθική κατασκευή από οπλισμένο σκυρόδεμα και η επίλυση θα γίνει με τους Ευρωκώδικες. Το εμβαδόν στη στάθμη του ισογείου και του υπογείου είναι 60 m². Εντός αυτής της επιφάνειας περιλαμβάνεται ο πύργος του ρολογιού με τον ανελκυστήρα και το κλιμακοστάσιο που οδηγεί στο παρατηρητήριο. Το συνολικό ύψος του πύργου ανέρχεται στα 25,20 m.

Το περιτύπωμα του υπογείου είναι ίδιο με αυτό του ισογείου. Το μικτό ύψος του υπογείου είναι 2,85m. Η θεμελίωση της κατασκευής θα είναι γενική κοιτόστρωση (ραντιέ) σε συνδυασμό με πεδιλοδοκούς και το συνολικό βάθος εκσκαφής είναι 4,60m.

Όλα τα φέροντα στοιχεία στον άξονα Χ της κατασκευής είναι τοιχία οπλισμένου σκυροδέματος που διατάσσονται περιμετρικά σε όλες τις όψεις πλην της βόρειας. Στην αρχιτεκτονική πρόταση επιλέγεται να μην κατασκευαστούν κατακόρυφα υποστυλώματα. Τα εξωτερικά τοιχία της ανωδομής του κτιρίου δεν έχουν ενιαία και απόλυτη κατακόρυφη διάταξη. Αναπτύσσονται σύμφωνα με την αρχιτεκτονική μελέτη ελαφρώς μετατοπισμένα υπό διάφορες γωνίες σε σχέση με τον κατακόρυφο άξονα

¹² Αναστασίου Ελευθέριος Κ. Αξιοποίηση σκωριών χαλυβουργίας και ιπτάμενων λιγνιτικών τεφρών στην παραγωγή ειδικών σκυροδεμάτων, 2009

"ΑΝΑΒΙΩΣΗ ΤΟΥ ΡΟΛΟΓΙΟΥ ΤΗΣ ΛΑΡΙΣΑΣ - ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΝΕΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΡΟΛΟΓΙΟΥ"

και μεταβάλλουν σταδιακά το περίγραμμα της κατασκευής από τη στάθμη του εδάφους μέχρι τη στάθμη του παρατηρητηρίου.

Στη βόρεια όψη του πύργου ο στατικός φορέας δεν περιλαμβάνει τοιχία αλλά δοκούς οπλισμένου σκυροδέματος έως 6,00m, που αναπτύσσονται κατά μήκος όλης της όψης σε 5 διαφορετικές στάθμες. Περιμετρικά του φρεατίου του ανελκυστήρα, στο εσωτερικό της κατασκευής κατασκευάζονται επίσης τοιχία οπλισμένου σκυροδέματος. Τα συγκεκριμένα δομικά στοιχεία αποτελούν και τον πυρήνα της μονολιθικής κατασκευής. Ξεκινούν από τη στάθμη της θεμελίωσης και καταλήγουν στην οροφή της κατασκευής. Στα εν λόγω τοιχία αγκυρώνεται το κλιμακοστάσιο από οπλισμένο σκυρόδεμα, το οποίο αναπτύσσεται από το υπόγειο έως το παρατηρητήριο.

Ανωθεν της στάθμης του παρατηρητηρίου, διακόπτεται ο περιμετρικός στατικός φορέας που περιγράφηκε προηγουμένως, εξαιτίας της πρόθεσης να υπάρχει διαφανής επιφάνεια και ανεμπόδιστη παρατήρηση κατά 360 μοίρες. Συνεπώς τα φορτία από τη στάθμη οροφής του παρατηρητηρίου έως το δώμα, παραλαμβάνονται από τα τοιχία του φρεατίου του ανελκυστήρα και συστήματος δοκών. Σε αυτό το σύστημα μεταφέρουν τα φορτία τους και τα περιμετρικά τοιχία της όψης στο επίπεδο του ρολογιού. Οι εν λόγω δοκοί εκτείνονται κατά μήκος των αξόνων των τοιχίων, μέχρι τις όψεις. Η πλάκα της οροφής του παρατηρητηρίου αγκυρώνεται στα τοιχία του ανελκυστήρα με λειτουργία προβόλου και πατάει πάνω στις δοκούς. Αντίστοιχη λειτουργία έχει και η πλάκα του δώματος.

Με βάση την αρχιτεκτονική πρόταση, επάνω στην τελική επιφάνεια των όψεων από εμφανές οπλισμένο σκυρόδεμα από το οποίο κατασκευάζεται ο φέροντας οργανισμός του πύργου, δημιουργούνται διάφορα μοτίβα εγχαράξεων. Η κατασκευή του οπλισμένου σκυροδέματος γίνεται με την χρήση μεταλλότυπων. Κατά την προετοιμασία και πριν την έγχυση του σκυροδέματος, στην εσωτερική παρειά των μεταλλότυπων στερεώνονται ειδικά καλούπια μήτρες που φέρουν το επιθυμητό μοτίβο σε κάθε επίπεδο. Για την ομοιόμορφη κατανομή του μπετόν κατά την σκυροδέτηση και την αποφυγή ασυνεχειών κατά το ξεκαλούπωμα, απαιτείται επαρκής δόνηση και χρήση ειδικών πρόσμικτων σκυροδέματος.

Τεχνική Περιγραφή ΗΜ Εγκαταστάσεων - Εγκατάσταση Ύδρευσης / Αποχέτευσης

Η εγκατάσταση των ειδών υγιεινής και του δικτύου των σωληνώσεων θα εκτελεσθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του ισχύοντα "Κανονισμού Εσωτερικών Υδραυλικών

"ΑΝΑΒΙΩΣΗ ΤΟΥ ΡΟΛΟΓΙΟΥ ΤΗΣ ΛΑΡΙΣΑΣ - ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΝΕΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΡΟΛΟΓΙΟΥ"

Εγκαταστάσεων" του ελληνικού κράτους. Το κτίριο θα τροφοδοτείται με νερό από το δίκτυο πόλης. Ο υδρομετρητής προτείνεται να εγκατασταθεί στο ανατολικό τμήμα του ακαλύπτου χώρου επί της οδού Ξάνθου, στη στάθμη του πρώτου αναβαθμού, σε φρεάτιο διαστάσεων 30 x 40 cm, μαζί με το γενικό διακόπτη της παροχής. Όλες οι σωληνώσεις ύδρευσης και αποχέτευσης ομβρίων/ακαθάρτων και αερισμού αποχέτευσης θα οδεύουν εντός SHAFT στο νότιο τοιχίο του πύργου, όπου υπάρχει διάκενο κατάλληλων διαστάσεων μεταξύ κλιμακοστασίου και τοιχίου σκυροδέματος. Συνολικά θα υδρεύονται και αποχετεύονται 1 WC ΑμΕΑ στο ισόγειο με 1 νιπτήρα, 2 WC με προθάλαμο στο υπόγειο με 3 νιπτήρες και 2 WC στο παρατηρητήριο με προθάλαμο και 1 νιπτήρα. Η παροχή ΖΝΧ θα γίνεται με ειδική διάταξη δοχείου αποθήκευσης που θα συνδέεται στην αντλία θερμότητας. Επίσης προβλέπεται παροχή αυτόματου ποτίσματος στο φυτεμένο δώμα του ισόγειου. Τέλος αποχετεύονται τα συμπυκνώματα της αντλίας θερμότητας και τα όμβρια του επιπέδου του δώματος. Ειδικά για τα WC της στάθμης υπογείου προβλέπεται φρεάτιο με δίδυμη αντλία. Η διάταξη λιποσυλλέκτη-μηχανοσίφωνα τοποθετείται στα νοτιοδυτικά του κτιρίου.

Εγκατάσταση Ηλεκτρικών

Η εγκατάσταση που περιλαμβάνει την ηλεκτρική εγκατάσταση ισχυρών ρευμάτων πρόκειται να κατασκευασθεί σύμφωνα με το Ελληνικό Πρότυπο ΕΛΟΤ HD 384 "Απαιτήσεις για ηλεκτρικές εγκαταστάσεις" και τις απαιτήσεις του ΔΕΔΔΗΕ. Η τροφοδοσία θα γίνει από το δίκτυο του ΔΕΔΔΗΕ 230/400 V-50Hz. Θα εγκατασταθεί ένας τριφασικός μετρητής για το σύνολο των εγκαταστάσεων ηλεκτρικών και επί μέρους υποπίνακες. Οι πίνακες διανομής θα είναι τριφασικοί τυποποιημένοι, από θερμοπλαστικό υλικό. Κάθε πίνακας θα φέρει ξεχωριστές μπάρες φάσεων, ουδέτερου και γείωσης. Αναλυτικότερα θα εγκατασταθεί ένας τριφασικός Γενικός Πίνακας Χαμηλής Τάσης, στο ισόγειο, σε χώρο μη προσβάσιμο στο κοινό και ένας τριφασικός υποπίνακας ανά επίπεδο του κτιρίου (υπόγειο, ισόγειο, χώρος παρατηρητηρίου, χώρος εγκατάστασης μηχανισμού ρολογιού και λοιπών Η-Μ εγκαταστάσεων). Διευκρινίζεται ότι όποια φορτία κριθούν ότι πρέπει να είναι αδιάλειπτα, π.χ. μηχανισμός τροφοδότησης ρολογιού και συστοιχίας φόρτισης μπαταριών υποβοήθησης του εν λόγω μηχανισμού σε περίπτωση διακοπής ρεύματος κτλ, θα τροφοδοτούνται από ειδικό πίνακα που θα φέρει UPS κατάλληλης ισχύος. Ο εν λόγω

"ΑΝΑΒΙΩΣΗ ΤΟΥ ΡΟΛΟΓΙΟΥ ΤΗΣ ΛΑΡΙΣΑΣ - ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΝΕΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΡΟΛΟΓΙΟΥ"

πίνακας δύναται να τροφοδοτείται με κατάλληλη διάταξη μέσω υβριδικού συστήματος από το δίκτυο του ΔΕΔΔΗΕ και από σύστημα φωτοβολταϊκών γεννητριών στο δώμα του κτιρίου. Έτσι, στο δώμα του κτιρίου απολύτως σε οριζόντια θέση, θα τοποθετηθούν γεννήτριες φωτοβολταϊκών. Η ισχύς του εν λόγω συστήματος θα καθοριστεί από το σύνολο της ισχύος των φορτίων τα οποία κρίνονται αδιάλειπτα. Οι φωτοβολταϊκές γεννήτριες θα παράγουν συνεχές ηλεκτρικό ρεύμα, το οποίο με κατάλληλο ρυθμιστή φόρτισης θα τροφοδοτεί συστοιχία μπαταριών. Εν συνεχεία, συνδέεται στη συστοιχία ένας υβριδικός μετατροπέας συνεχούς σε εναλλασσόμενο ρεύμα, ο οποίος τροφοδοτεί τον πίνακα UPS. Ο εξοπλισμός του υβριδικού ΦΒ συστήματος πλην των πάνελ και inverter μπορεί να τοποθετηθεί στον υπόγειο χώρο.

Στο δώμα του κτιρίου θα δημιουργηθεί κλωβός από ακίδες σύλληψης κεραυνού και αγωγός κατάλληλης διατομής που θα οδεύει προς τη γείωση του κτιρίου. Στους ηλεκτρολογικούς πίνακες θα υπάρχει υλικό αντικεραυνικής προστασίας που να εξασφαλίζει τις ηλεκτρονικές διατάξεις από άμεσο ή έμμεσο κεραυνικό πλήγμα.

Όσον αφορά στα ασθενή ρεύματα θα εγκατασταθεί κουτί καταμετρή της τηλεφωνικής εγκατάστασης, ενώ σε συνέχεια θα εγκατασταθούν τηλεφωνικές γραμμές μέχρι τη θέση του RACK στο υπόγειο και από εκεί θα διανέμεται τηλεφωνικό σήμα και διαδίκτυο με καλώδια UTP cat 6. Στο ισόγειο θα τοποθετηθούν μικρόφωνα, συνδεδεμένα με κονσόλα ενισχυτή ευρισκόμενη στο RACK του υπογείου. Στην κονσόλα επίσης θα έχουν συνδεθεί μεγαφωνικές εγκαταστάσεις που θα καλύπτουν το σύνολο των χώρων του κτιρίου, ώστε να μπορούν να μεταδοθούν μηνύματα από το προσωπικό ή προ-ηχογραφημένα.

Ιδιαίτερη μέριμνα δίνεται λόγω ύψους κτιρίου στην τοποθέτηση φανού σήμανσης αεροπλοΐας στο δώμα του κτιρίου. Πρόκειται για ειδικό σύστημα λαμπτήρα μεγάλης ισχύος ώστε να είναι εμφανής από απόσταση δεδομένη από την κείμενη Νομοθεσία με ταυτόχρονη μικρή κατανάλωση.

Εγκατάσταση Θέρμανσης – Κλιματισμού – Μηχανικού Αερισμού

Για την σύνταξη της μελέτης λήφθηκαν υπόψη οι παρακάτω κανονισμοί: α) ΚΕΝΑΚ, β) Το άρθρο 26 του Κτιριοδομικού Κανονισμού (ΦΕΚ 59/Δ/89). Το σύστημα θέρμανσης-ψύξης-μηχανικού αερισμού προτείνεται να είναι με Κεντρικές Κλιματιστικές Μονάδες που θα τροφοδοτούν σύστημα αεραγωγών ή/και fan coils. Η θέση της αντλίας θερμότητας εσωτερικού χώρου βρίσκεται στο υπόγειο, στον χώρο

"ΑΝΑΒΙΩΣΗ ΤΟΥ ΡΟΛΟΓΙΟΥ ΤΗΣ ΛΑΡΙΣΑΣ - ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΝΕΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΡΟΛΟΓΙΟΥ"

ΗΜ που προβλέπεται από το κτιριολογικό πρόγραμμα. Εν συνεχεία, αναπτύσσεται δίκτυο αεραγωγών στο σύνολο του κτιρίου, ικανής διατομής ώστε να μεταφέρει θερμό/ψυχρό αέρα, με κατάλληλους θερμοστάτες και διαχωρισμό του κτιρίου σε ζώνες λειτουργίας. Σε περιπτώσεις που δεν είναι εφικτή η τοποθέτηση αεραγωγών προσαγωγής/απαγωγής αέρα, (π.χ. λόγω μη ύπαρξης απαραίτητου ύψους), δύναται το σύστημα να λειτουργήσει τμηματικά με εξαναγκασμένη κυκλοφορία νερού και χρήση τερματικών μονάδων fan coils.

Για την ανανέωση του αέρα, η αντλία θερμότητας συνδέεται κατά σειρά με ειδικό εναλλάκτη (VAM), ο οποίος μπορεί να παρέχει προκλιματισμένο/προψυγμένο νωπό αέρα που θα διοχετεύεται στο δίκτυο αεραγωγών.

Εγκατάσταση Ανελκυστήρα

Επιλέγεται η χρήση Υδραυλικού Ανελκυστήρα MRL (χωρίς μηχανοστάσιο), για μεταφορά ατόμων και μικρών φορτίων, που δεν απαιτεί ειδικό χώρο (δωμάτιο) για εγκατάσταση μηχανημάτων (αντλιών, πινάκων κτλ), καθώς έχουν compact υδραυλικό σύστημα κίνησης εντός ερμαρίου, το οποίο μπορεί να τοποθετηθεί πλησίον του φρεατίου του ανελκυστήρα, στο υπόγειο. Θα τηρηθούν οι αντίστοιχοι κανονισμοί Ανελκυστήρων και τα πρότυπα "ΕΛΟΤ EN 81.2.

Εγκατάσταση Πυροπροστασίας

Θα αναπτυχθούν τα εξής συστήματα ενεργητικής-παθητικής πυροπροστασίας: α) χειροκίνητο σύστημα αναγγελίας πυρκαγιάς, β) αυτόματο σύστημα πυρανίχνευσης, γ) φορητοί πυροσβεστήρες, δ) απλό πυροσβεστικό δίκτυο (ερμάρια), καθώς και ο απαραίτητος φωτισμός ασφαλείας.

"ΑΝΑΒΙΩΣΗ ΤΟΥ ΡΟΛΟΓΙΟΥ ΤΗΣ ΛΑΡΙΣΑΣ - ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΝΕΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΡΟΛΟΓΙΟΥ"

ΟΡΟΙ ΔΟΜΗΣΗΣ	
ΦΕΚ ΕΓΚΡΙΣΗΣ 183Δ/ 30-03-89 ΦΕΚ ΑΝΑΔ/ΣΗΣ 42Δ/ 30-01-03	
ΑΡΤΙΟΤΗΤΑ ΠΡΟΣΩΠΟ: 10, ΕΜΒΑΔΟΝ: 200 Α' ΠΑΡΕΚΛΙΣΗ 8-150/ΠΡΟ ΓΟΚ 73 Β' ΠΑΡΕΚΛΙΣΗ 6-80/ΠΡΟ 13-10-1962 ΚΑΛΥΨΗ: ΔΟΜΗΣΗ: Σ.Δ ΥΨΟΣ:	ΚΑΤΑ ΝΟΚ 1.00 10,60m

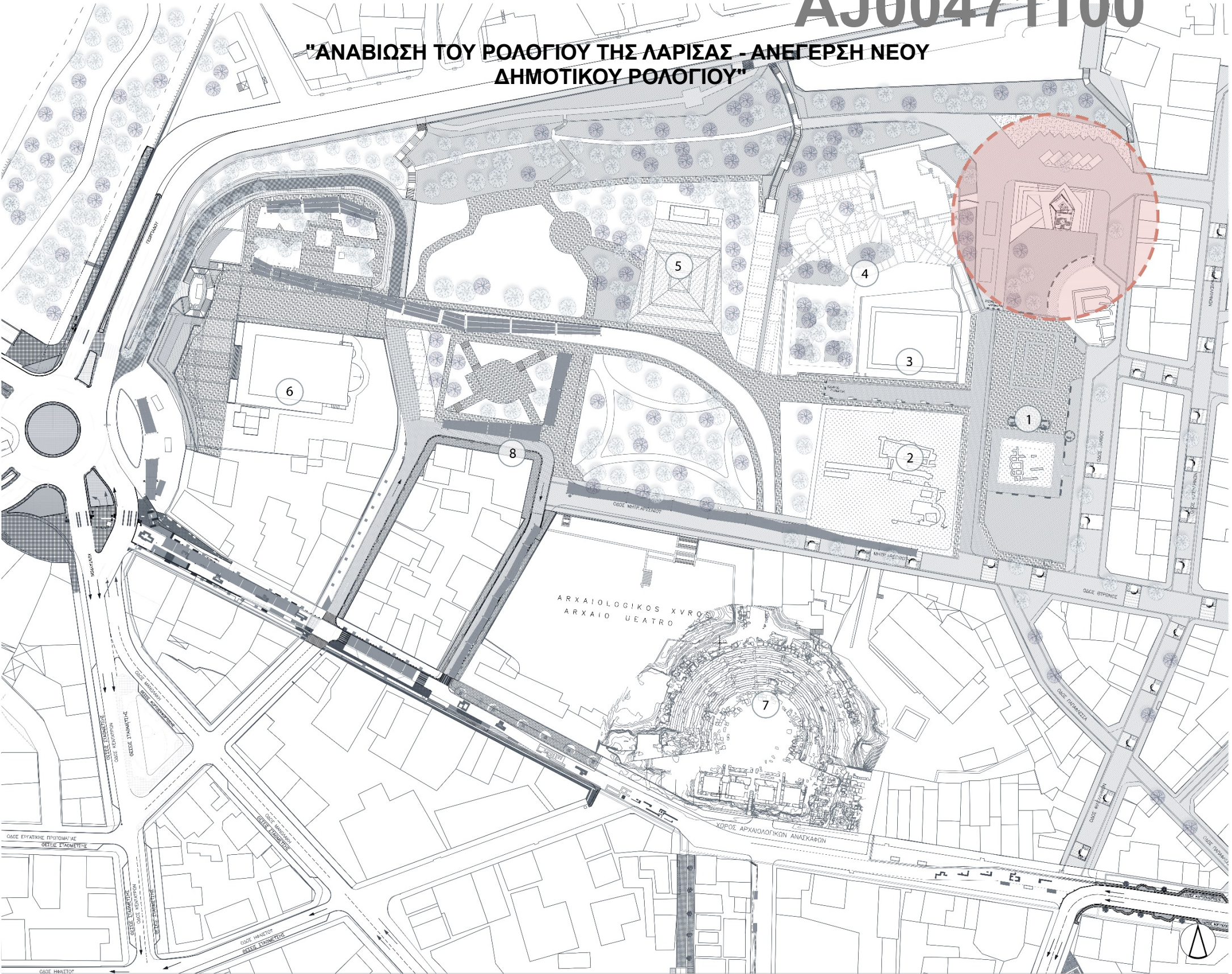
Ε. ΟΙΚ.	360,00m ²	
	ΕΠΙΤΡΕΠΟΜΕΝΑ ΜΕΓΕΘΗ	ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΟΥΜΕΝΑ ΜΕΓΕΘΗ
ΔΟΜΗΣΗ	360,00 m ²	165,00 m ²
ΚΑΛΥΨΗ	216,00 m ²	60,00 m ²
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΥΨΟΣ	ΒΑΣΕΙ Ν. 4067/12, ΑΡΘ. 27 ΠΑΡ 5α ΒΑΣΕΙ Ν. 4078/13, ΑΡΘ. 48 ΠΑΡ 5 και τροποποίηση αυτών	25,20 m
ΟΓΚΟΣ	Σ.Ο = 5 * Σ.Δ = 5 Ε. ΟΙΚ * Σ.Ο = 360 * 5 = 1800m ³	1052,40 m ³

Β. Παράρτημα πινακίδων σε Α3

AJ00471100

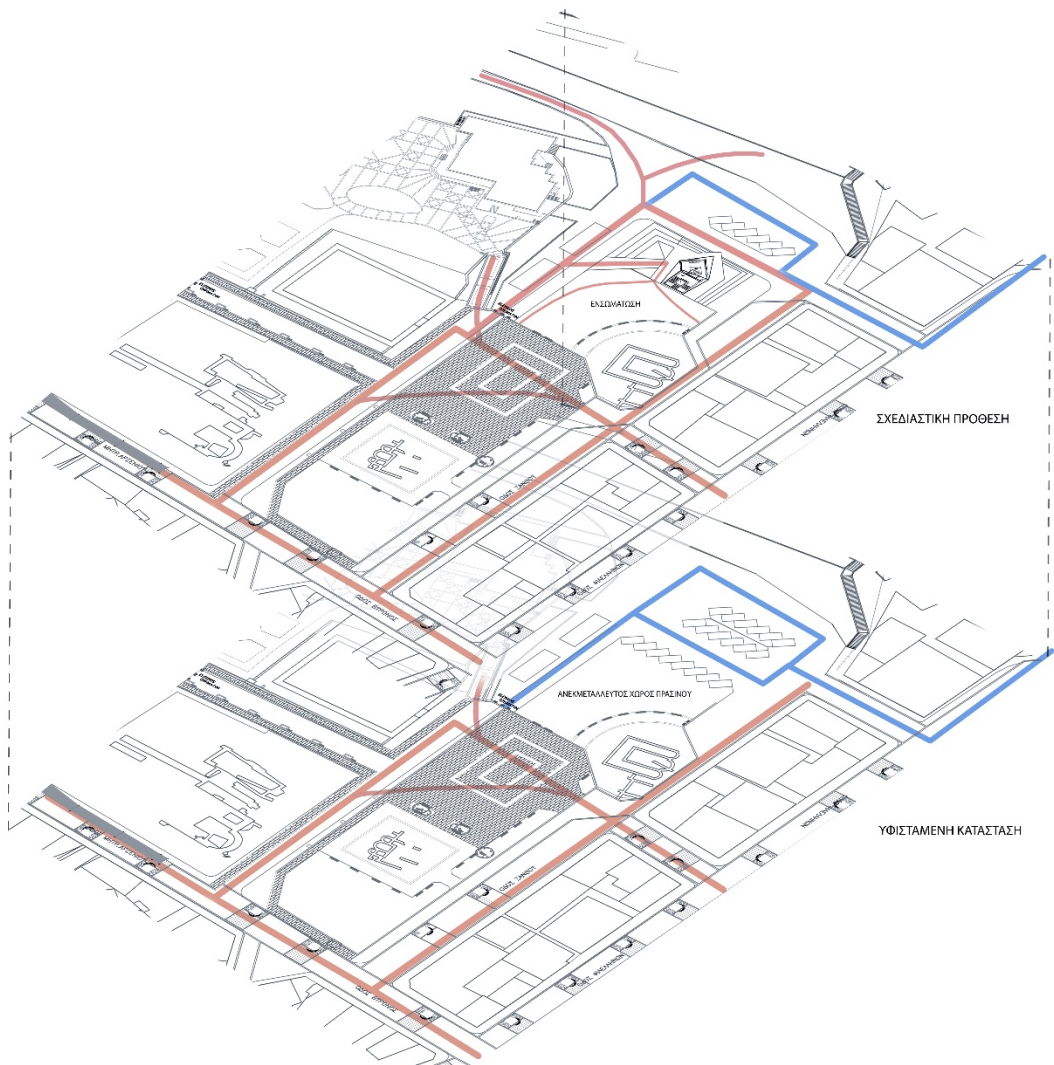
**"ΑΝΑΒΙΩΣΗ ΤΟΥ ΡΟΛΟΓΙΟΥ ΤΗΣ ΛΑΡΙΣΑΣ - ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΝΕΟΥ
ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΡΟΛΟΓΙΟΥ"**

"ΑΝΑΒΙΩΣΗ ΤΟΥ ΡΟΛΟΓΙΟΥ ΤΗΣ ΛΑΡΙΣΑΣ - ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΝΕΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΡΟΛΟΓΙΟΥ"

- ΥΠΟΜΝΗΜΑ
1. Πλατεία Λαμπρούλη 2. Βασιλική Αγ. Αχλλείου 3. Μπεζεστένι 4. Αναψυκτήριο 5. Ηρώ 6. Ιερς ναός Αγ. Αχλλείου 7. Α' αρχαιο θέατρο 8. Δίκτυο οκίαςας
- περιοχή επεμβρασης

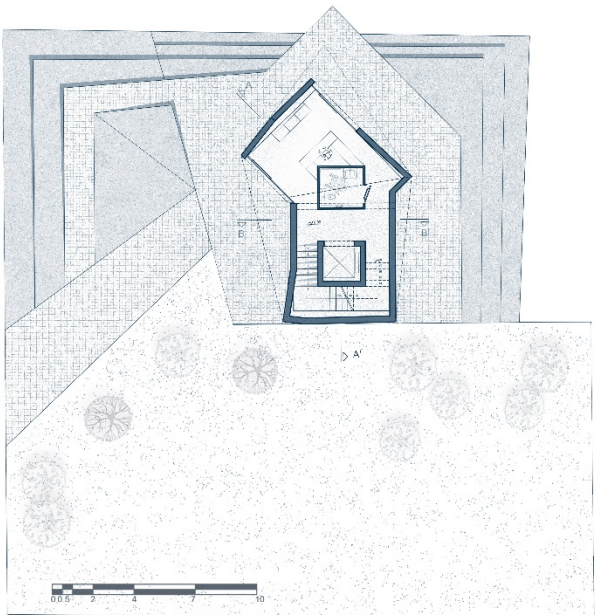
ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΟ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΚΛΙΜΑΚΑ 1:500

- ΥΠΟΜΝΗΜΑ
- πεζοί
- τροχοφόρα

ΚΛΙΜΑΚΑ 1:500

ΑΞΟΝΟΜΕΤΡΙΚΟ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΡΟΩΝ ΠΕΖΩΝ ΚΑΙ ΤΡΟΧΟΦΟΡΩΝ

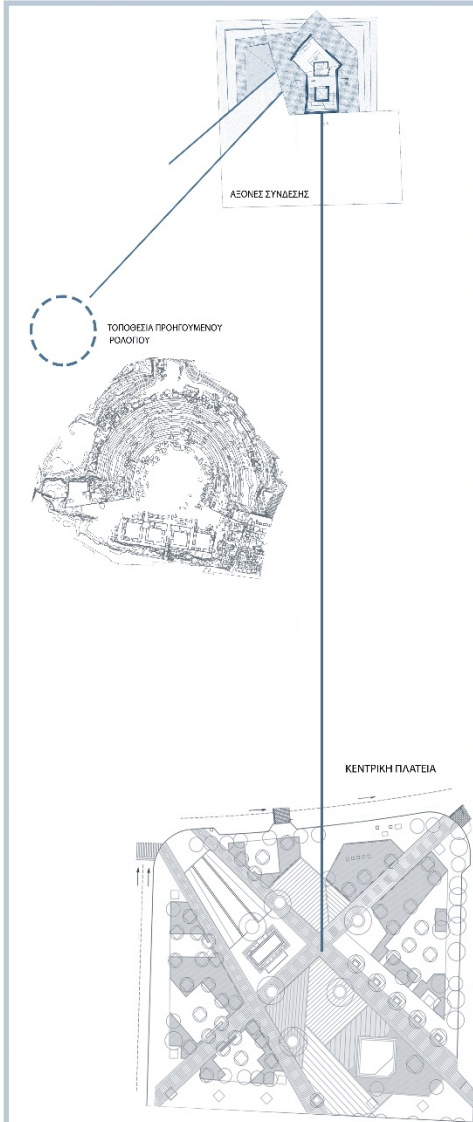
ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΥΛΙΚΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΧΩΡΟΥ

----- χυτό δάπεδο

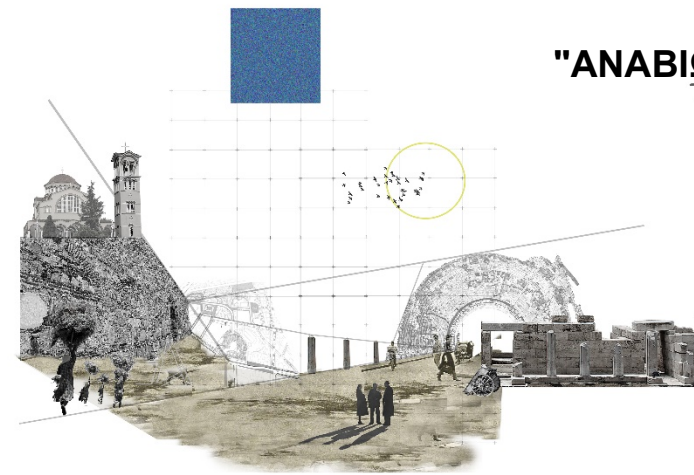
----- κυβόλιθος

ΟΡΟΙ ΔΟΜΗΣΗΣ	
ΦΕΚ ΕΓΚΡΙΣΗΣ 183Δ/ 30-03-89	
ΦΕΚ ΑΝΑΔ/ΣΗΣ 42Δ/ 30-01-03	
ΑΡΤΙΟΤΗΤΑ	
ΠΡΟΣΩΠΟ: 10, ΕΜΒΑΔΟΝ: 200	
Α' ΠΑΡΕΚΛΙΣΗ 8-150/ΠΡΟ ΓΟΚ 73	
Β' ΠΑΡΕΚΛΙΣΗ 6-80/ΠΡΟ 13-10-1962	
ΚΑΛΥΨΗ:	ΚΑΤΑ ΝΟΚ
ΔΟΜΗΣΗΣ Σ.Δ	1.00
ΥΨΟΣ:	10.60m

Ε. ΟΙΚ.	360,00m ²	
	ΕΠΙΤΡΕΠΟΜΕΝΑ ΜΕΓΕΘΗ	ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΟΥΜΕΝΑ ΜΕΓΕΘΗ
ΔΟΜΗΣΗ	360,00 m ²	165,00 m ²
ΚΑΛΥΨΗ	216,00 m ²	60,00 m ²
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΥΨΟΣ	ΒΑΣΕΙ Ν. 4067/12, ΑΡΘ. 27 ΠΑΡ 5α ΒΑΣΕΙ Ν. 4078/13, ΑΡΘ. 48 ΠΑΡ 5 και τροποποίηση αυτών	25,20 m
ΟΓΚΟΣ	Σ.Ο = 5 * Σ.Δ = 5 Ε. ΟΙΚ * Σ.Ο = 360 * 5 = 1800m ³	1052,40 m ³

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΚΥΡΙΩΝ ΑΞΟΝΩΝ ΣΥΝΘΕΣΗΣ

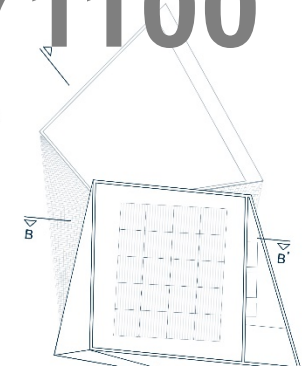
ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΜΝΗΜΕΙΑ - ΠΑΛΙΜΨΗΣΤΟ

"ΑΝΑΒΙΩΣΗ ΤΟΥ ΡΟΛΟΓΙΟΥ ΤΗΣ ΛΑΡΙΣΑΣ - ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΝΕΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΡΟΛΟΓΙΟΥ"

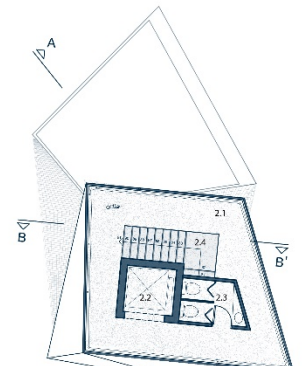

AJ00471100

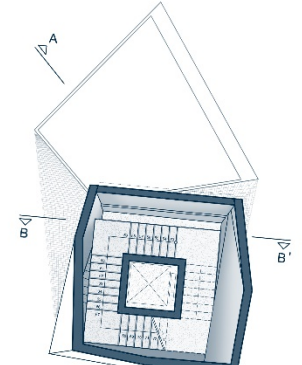
- ΥΠΟΜΟΝΗΜΑ
0.1 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ
0.2 Ανελευστικότητα
0.3 WC
0.4 Διαδρομή κυκλοφορίας
0.5 Κλίμακα
1. ΙΣΟΓΕΙΟ
1.1 Χώρος υποδοχής
1.2 Ανελευστικότητα
1.3 WC
1.4 Κλίμακα
2. ΕΞΕΔΡΑ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ
2.1 Εξέδρα παρατήρησης
2.2 Ανελευστικότητα
2.3 WC
2.4 Κλίμακα

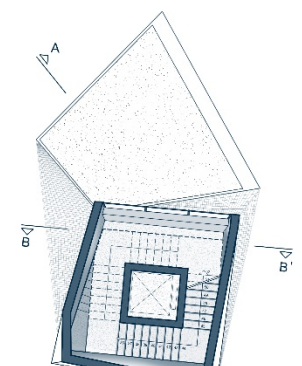
ΚΑΤΟΨΗ ΔΩΜΑΤΟΣ

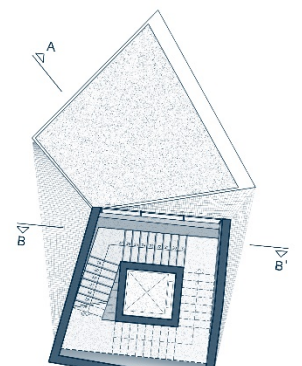
ΚΑΤΟΨΗ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟΥ (2)

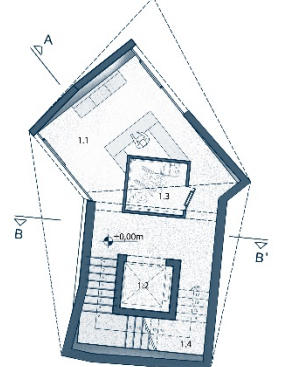
ΚΑΤΟΨΗ ΣΤΑΘΜΗΣ 12.4m

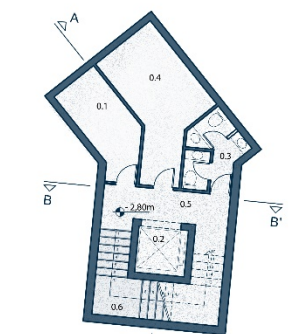
ΚΑΤΟΨΗ ΣΤΑΘΜΗΣ 8.6m

ΚΑΤΟΨΗ ΣΤΑΘΜΗΣ 5.8m

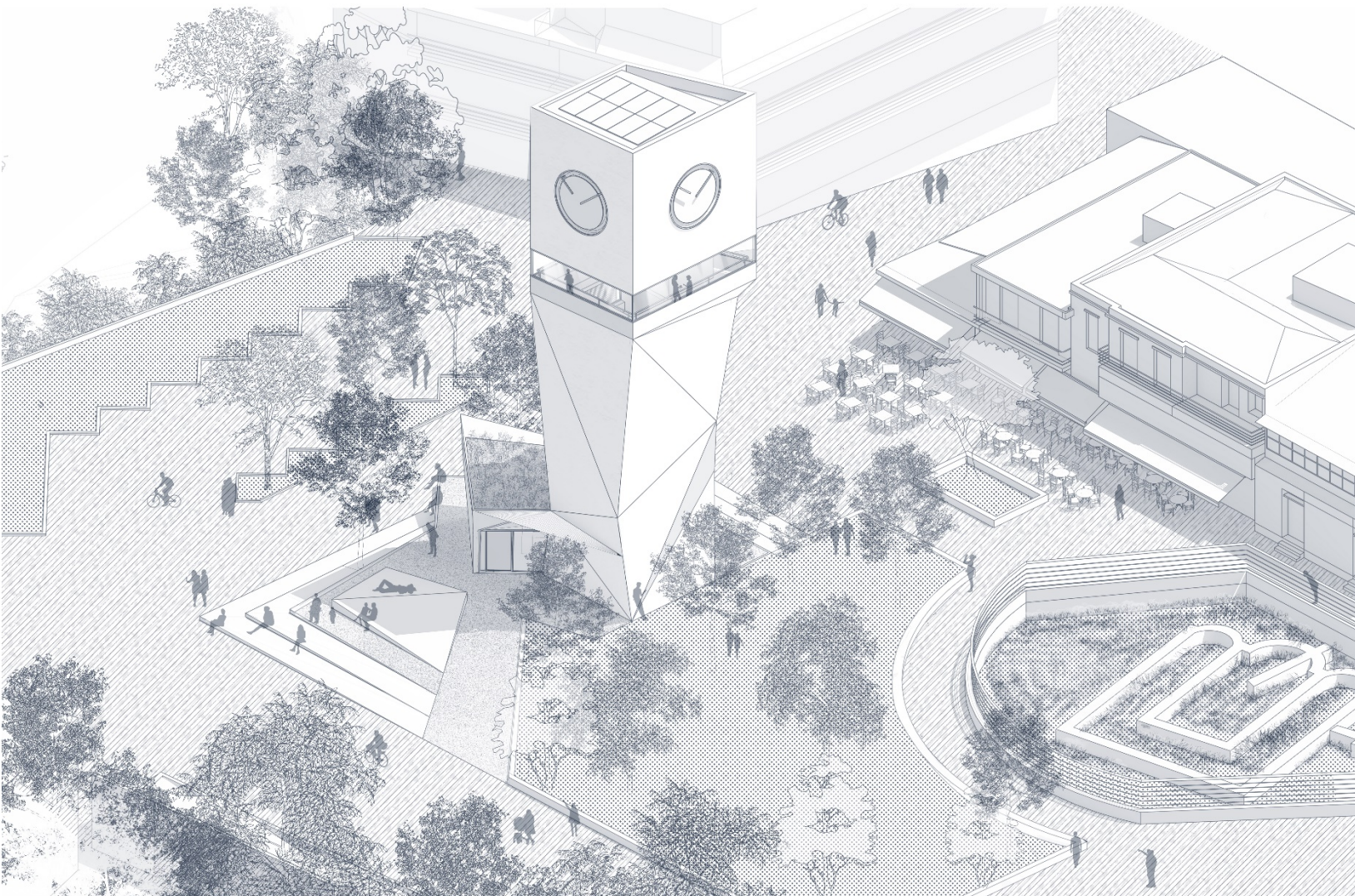

ΚΑΤΟΨΗ ΙΣΟΓΕΙΟΥ (1)

ΚΑΤΟΨΗ ΥΠΟΓΕΙΟΥ (0)

ΚΛΙΜΑΚΑ 1:100

ΑΞΟΝΟΜΕΤΡΙΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ

"ΑΝΑΒΙΩΣΗ ΤΟΥ ΡΟΛΟΓΙΟΥ ΤΗΣ ΛΑΡΙΣΑΣ - ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΝΕΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΡΟΛΟΓΙΟΥ"

ΝΟΤΙΑ ΟΨΗ
ΚΛΙΜΑΚΑ 1:100

ΒΟΡΕΙΑ ΟΨΗ
ΚΛΙΜΑΚΑ 1:100

ΔΥΤΙΚΗ ΟΨΗ
ΚΛΙΜΑΚΑ 1:100

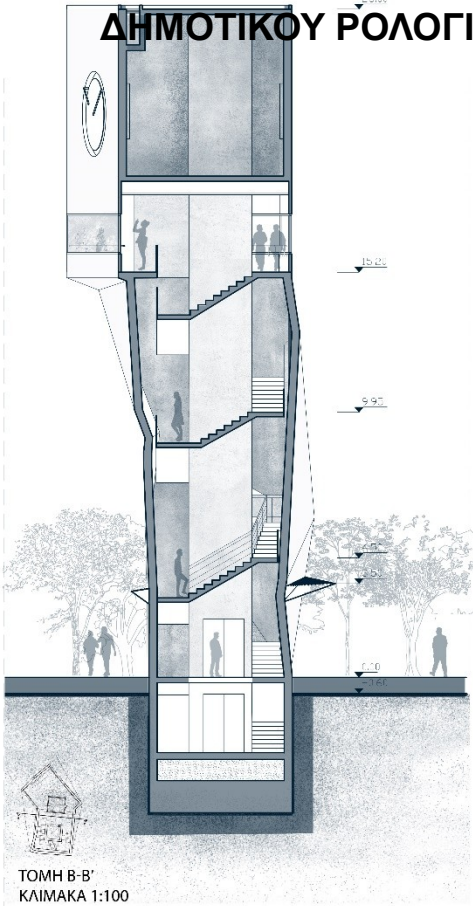
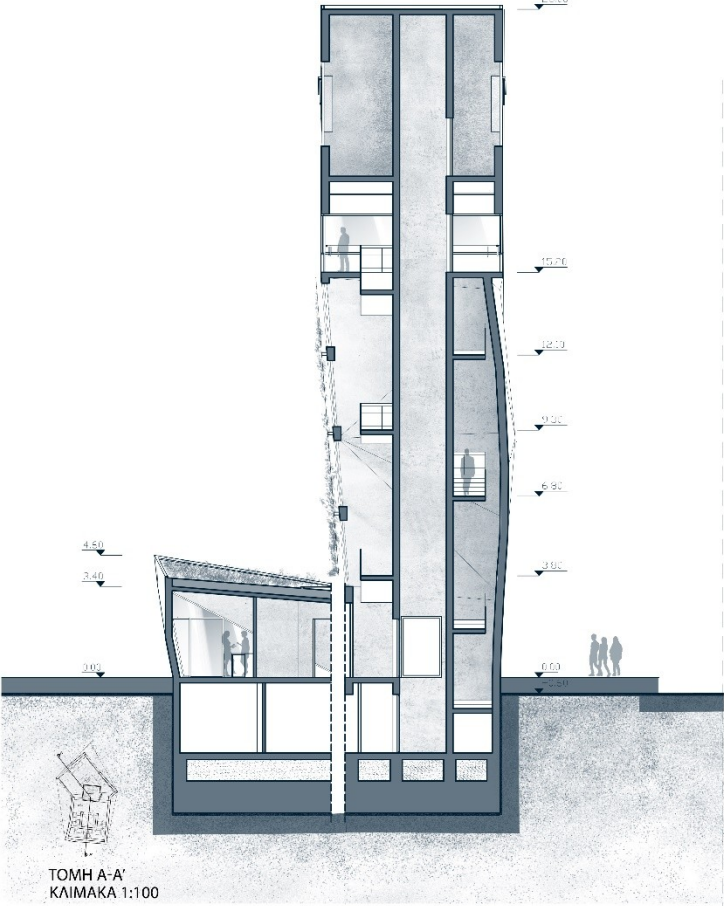

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΨΗ
ΚΛΙΜΑΚΑ 1:100

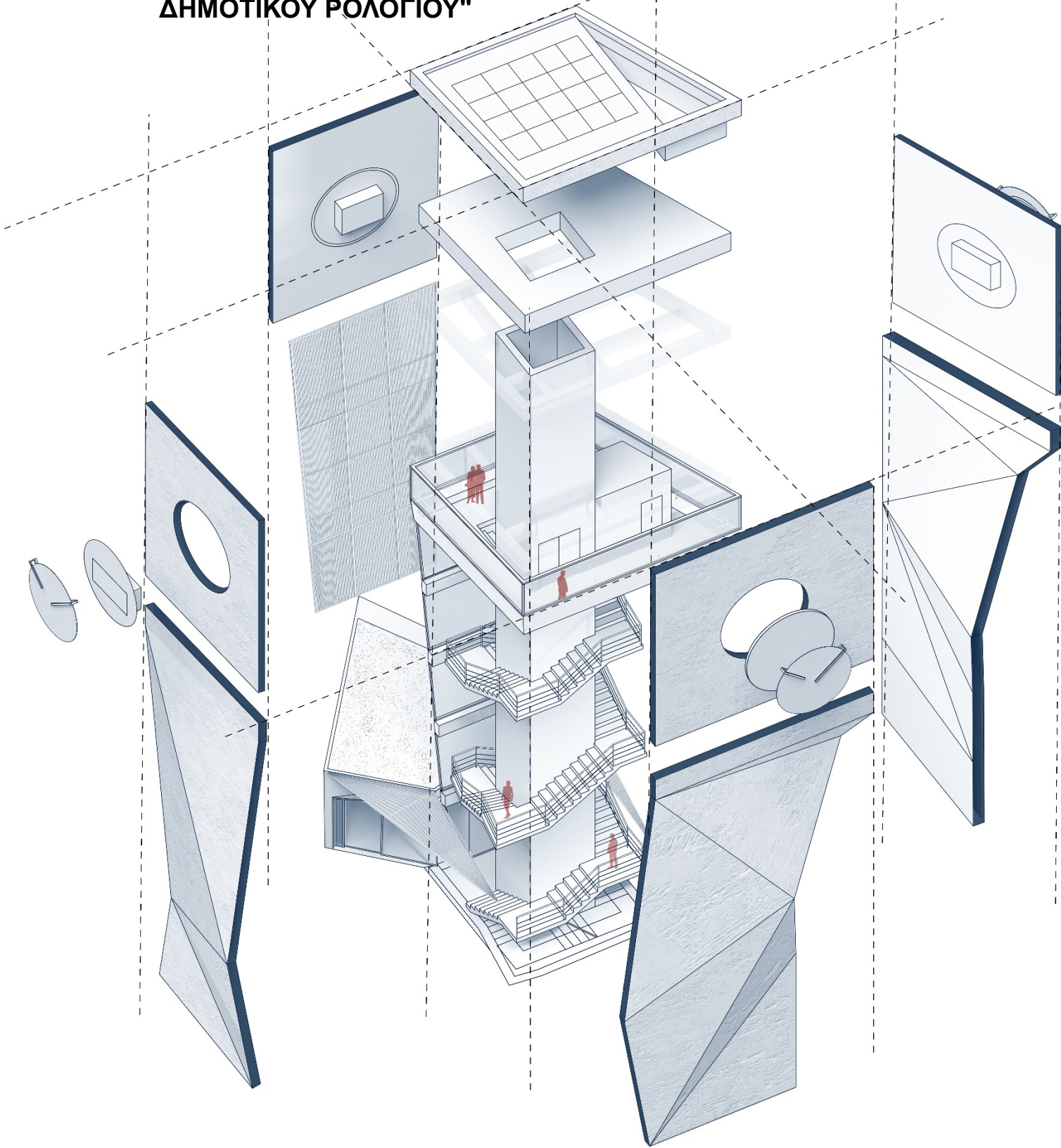
AJ00471100

"ΑΝΑΒΙΩΣΗ ΤΟΥ ΡΟΛΟΓΙΟΥ ΤΗΣ ΛΑΡΙΣΑΣ - ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΝΕΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΡΟΛΟΓΙΟΥ"

AJ00471100

"ΑΝΑΒΙΩΣΗ ΤΟΥ ΡΟΛΟΓΙΟΥ ΤΗΣ ΛΑΡΙΣΑΣ - ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΝΕΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΡΟΛΟΓΙΟΥ"

ΑΞΟΝΟΜΕΤΡΙΚΟ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΚΤΙΡΙΟΥ

